

תהפוכות ההדרכה-סוסנה הולר

המקרה הראשון שהגיע אלי לפרקטיקה הפרטית, כשהייתי אנליטיקאית קליינינית, היה מקרה קשה. עד כדי כך, שפעם אחת הגעתי להדרכה ואמרתי למדריכה: "או היא או אני!!" כמובן שזאת היתה בדיחה, אך ככל בדיחה גם נסתה להקל על נפשי אך גם גלתה אמת. הקשר של אותה פצינטית אלי היה שונה מאוד מכל קשר טיפולי שהכרתי עד אז, ובכלל זה הקשר שהיה לי עם האנליטיקאי שלי.

אבדתי עצות. לא יכולתי להתיחס לניסיון מקדים כלשהו. אך מה האמת שהבדיחה גלתה? בצעד ראשון שעשיתי לענות לשאלה הזאת חשבתי שנוצר ביני לבין האנליזנטית מעין מלכוד אספקלרי בו לא הצלחתי לזוז. "או היא או אני" אומר שאחת מן השתיים צריכה לנצח. לא טוב. היה לי ברור שלא כך צריך להתנהל קשר אנליטי.

הצעד השני לענות לשאלת האמת שבבדיחה בא מזכרון התחלתי של דבר מה שעד אז לא אמרתי אותו בהדרכה: הבחורה הזאת, יפה, אלגנטית, מודרנית, הגיעה לפגישה הראשונה והכריזה שהיא סובלת מתסביך אדיפאלי.

נדמה לי שאז נערם המכשול: היא לקחה ממני כלי עבודה חשוב, מאחר והיא יודעת כבר על אודות תסביך האדיפוס שלה! אז מה נותר לי לעשות? הידע שלה עיקר את הידע שלי! זמן קצר אחרי זה נתקלתי באמירתו של פרויד בפתירת העבודה על איש הזאבים, בה הוא אומר שללא ספק מי שהיה יכול לדעת פחות ממנו לפני כניסתו לעבודה היה יכול לגלות הרבה יותר. זאת אומרת: פרויד הציע ככלי עבודה את הבורות המלומדת. זה עשה עלי אפקט של הדרכה: הבנתי שלידע של הפצינט אין עלי להנגיד את הידע שלי, אלא נהפוך הוא: לידע של הפצינט עלי להנגיד את המשהו שעבורו אין לי כל ניסיון מקדים. לשמוע מה המצאתו הייחודית של הפצינט. הכלי היקר ביותר שלמדתי ואתו אני מנסה ללמד הוא הסקרנות לגבי איך האחר מנוות בדרכו אל עתידו.

איך למסור הלאה את הרצון לדעת? מישהו אמר לי היום שההדרכה עזרה לו...צחק. והוסיף: "לא יודע אם זה עזר לפצינט... אך זה עזר לי". ושוב נזכרתי באותה ההתחלה. חשבתי שהמודרך הזה הרגיש הקלה אחרי ההדרכה כי הצליח לצאת מההיפנוזה שבדיבור של הפצינט. גם חיי המטפל מתחילים בשלב המראה והחילוץ מן המראה יבוא לו מההעזה לקחת ולא לקחת את מה שמוריו מלמדים אותו. לקחת ולא לקחת את מה שהוא שומע מהפצינט כך שמה שיקרה הלאה יהיה קשור בלוגוס ולא רק במבט. איזה לוגוס? הלוגוס שבקהילת העבודה שלו שמזמין אותו לעשות את העבודה הנדרשת על מנת לדווח למישהו שבתפקיד מדריך את מה שקשה מאוד לדווח עליו: תהפוכות ההעברה.